

Spolek pro
zachování odkazu
českého odboje

Z P R A V O D A J

4. Ročník Číslo 1

1/2020

point4me.cz
tisk online snadno a rychle

Zpravodaj Vám přinášíme díky
<http://www.point4me.com/cs>

ŘÁD BÍLÉHO LVA
Generálporučíku i.m. JAROSLAVU SELNEROVI

Milé členky, vážení členové,

chceme vás pozdravit a potěšit v této obtížné době, která nás zastavila, donutila žít jiný způsob života, než jsme byli zvyklý a pro nás všechny je náročné se s touto situací vyrovnat. Po několika hovorech s Vámi jsem si uvědomila, že prožíváte nejintenzivněji právě vy - naši nejstarší členové - bolest z odloučení, izolace od blízkých a čelíte smutku z nastalé situaci v osamění. Moc na vás myslíme a přejeme si stejně jako vy, aby brzy tato striktní opatření nebyla potřeba a my jsme si mohli opět užít společný čas na naplánovaných akcí, či při setkání. Bohužel poslední kontakt s několika našimi členy jsme měli s Davidem Makarou ve Slaném na pohřbu naší milé členky, Dáši Šimkové, která náhle zemřela.

Prosím zkuste být pozitivní, budete mít třeba čas prohlédnout staré fotografie a podělit se s námi o nějakou veselou historku v našem Zpravodaji? To by zase velkou radost udělalo nám. Prosím neváhejte se na nás obrátit - pomůžeme vám velice rádi s čímkoliv (nákupy, péče, úřady, odvoz...). Nedáme vás!

Gabriela Havlůjová (602 668 482)

Petr Hroník (720 237 044)

David Makara (722 251 006)

NEDÁME VÁS!

V minulých dnech jsme našim nejstarším členům ode-slali látkové roušky, které pro ně ušila paní Zuzana Jí-chová, členka našeho Spol-ku. Paní Zuzaně moc děkuje-

me a budeme rádi, pokud se mezi členy, nebo spíše členka-mi najdou další. Ušité roušky budeme postupně distribuovat mezi členy.

ŘÁD BÍLÉHO LVA

Při příležitosti oslav 101. výročí založení samostatného československého státu udělil prezident republiky na návrh Parlamentu České republiky Poslanecké sněmovny nejvyšší státní vyznamenání - Řád Bílého lva - generálporučíku Jaroslavu Selnerovi. Této příležitosti jsem využil k tomu, abych jeho synovi Jaroslavovi položil několik otázek.

Jaký to byl pocit přijímat nejvyšší české vyznamenání?

Upřímně řečeno trochu rozporuplný. Z jedné strany velká radost pocítit hrdosti, z druhé smutek, že se toho táta nedožil.

Je cesta vedoucí k udělení takové pocty hodně složitá?

Návrh podali společně pan Dan Jiránek, primátor města Kladna, kde se můj táta narodil a chodil do školy a starosta našeho města, pan Vlastimil Pícek. S naším městem táta spojuje rodiště jeho maminky, předválečná služba v místní posádce a nakonec hřbitov ve Staré Boleslavi, který je místem jeho posledního odpočinku.

Návrh prezentoval v Poslanecké sněmovně Vojtěch Munzar z ODS a byl velkou většinou přijat.

Jaký tvůj otec byl, kterých jeho vlastností si nejvíce ceníš?

Když řeknu statečnosti, tak si každý řekne, že to je jasné. Co jiného. Generál, který prošel šest let válkou, bojoval v Jugoslávii, na Středním východě, v Tobruku, Anglii i na východní frontě. Jistě to je pravda, ale já si stejně vážím i jeho statečnosti, kterou prokázal v 50. letech, kdy byl poslán do ostravských dolů, nebo dělat posunovače na vlečce v kladenských ocelárnách.

Vstával každý den v půl čtvrté ráno, šel pěšky přes kopec z Hostivaře až do Zahradního Města, odtud tramvají do Strašnic a dál autobusem do oceláren? Po těžké devítihodinové práci se stejnou cestou, kolem 18 hodiny vracel domů. Šest dní v týdnu, za každého počasí... A to vše s velkým pocitem hořkosti, jak se vlast, za kterou nasazoval život, dovedla odvděčit. I to vyžadovalo obrovskou statečnost a sebezapření. Někteří jeho „kamarádi“ přeházeli na druhou stranu ulice, jen aby se s ním nepotkali. Našli se i takoví, kteří se posmívali. Těžko tomu dnes uvěřit.

A jaký byl vztah otec – syn?

Jedním slovem skvělý. Bylo mu už 40 let, když jsem se narodil, ale vedl mně ke sportu a i ve své věku stále aktivně. Nikdy mě nerozmazloval, ani jsme na to neměli, ale dodnes si pamatuji, co jsem dostal k Vánocům, když mi bylo deset let. Kožený šněrovací fotbalový míč – byl jsem první v naší ulici (!), knížky od Karla Maye, šlajfky (brusle na boty), oblečení. Krásné dárky na tu dobu!

Byl přísný, ale nikdy mě neuhodil. Když jsem něco provedl, a to nebylo výjimkou, tak se na mě podíval a řekl to svoje takovým způsobem, že bych raději držel tu facku. Vždycky mě ale obhajoval, a to i když jsem neměl pravdu. Až doma si to pak se mnou vyřídil. A zase. To byly chvíle, že bych se také raději neviděl. Byl pro mě obrovskou autoritou a nejlepším tátou na světě.

Chtěl bys ještě sám něco dodat?

Ano. Jedno velké poděkování směřující do Kladna. Panu Zdeňkovi Slepíčkovi, tajemníkovi kladenského Magistrátu. Kontaktoval mě v roce 2007, pohovořili jsme spolu a on inicioval, spolu s panem primátorem Danem Jiránkem, udělení Čestného občanství města Kladna mému otci. Dostalo se mu i dalších poct – jako pojmenování jedné z kladenských ulic, umístění pamětní desky na gymnáziu.

Poděkování patří i paní Gabriele Havlůjové, předsedkyni Spolku pro zachování odkazu českého odboje, že mně i členy naší brandýské organizace ČSBS „pozvala pod křídla“ Spolku. To v době, kdy jsme všichni opustili řady ČSBS na protest proti vystupování a jednání jejího předsedy Vodičky.

Měl jsem k Tobě ještě několik otázek, ale odpovědi na ně jsou v životopise, který byl přílohou návrhu na vyznamenání. Můžeme ho zveřejnit?
Jistě.

Děkuji za rozhovor a ještě jednou blahopřeji.

Rozhovor s panem Jaroslavem Selnerem ml. pro Zpravodaj Spolku uskutečnil Petr Čeněk.

JAROSLAVU SELNEROVI

Unikátní fotografie z Úplazu na Malé Fatře v roce 1945. Zleva: plk. Tóth zástupce velitele 4. brigády, plk. Markus její velitel, gen. Španiel velitel 1. brigády, gen. Klapálek velitel 1. čs. armádního sboru, plk. Selner velitel 3. brigády a pplk. Sacher velitel dělostřelectva 3. brigády.

*O čem asi přemýšlí
v palestinské poušti v roce
1940.*

*Foto: rodinný archiv J.
Selnera ml.*

ŘÁD BÍLÉHO LVA

Plukovník Selner vjíždí v čele 3. čs. samostatné brigády na Staroměstské náměstí při slavnostní přehlídce 17. května 1945.

Generálporučík Ing. Jaroslav Selner
(narozen 5. 5. 1906, zemřel 11. 1. 1973)

kladenský rodák, plukovník gšt., velitel 3. československé samostatné brigády v SSSR, později generálmajor, náčelník katedry taktiky na Vysoké válečné škole v Praze, nositel čtyř československých válečných křížů 1939, Řádu Britského impéria, Kříže československého Řádu bílého lva „Za vítězství“, Řádu Slovenského národního povstání I. třídy, sovětského

Řádu rudé hvězdy, rumunského Řádu Královské koruny, Československé vojenské pamětní medaile se štítkem FR-VB-SV-SSSR, Československé pamětní medaile Za zásluhy I. stupně, Československé pamětní medaile Za chrabrost před nepřítelem, sovětské medaile Za osvobození Prahy, britské medaile Africa Star, sovětské medaile Za vítězství nad Německem, britského vyznamenání The 1939 – 1945 Star a Dukelské pamětní medaile.

JAROSLAVU SELNEROVI

Po absolvování reálného gymnázia na Kladně a Pěchotního učiliště v Hranicích zastával řadu velitelských a štábních funkcí v prvorepublikové armádě. Po okupaci Československa v roce 1939 se zapojil do odboje ve vojenské organizaci Obrana národa, poté uprchl přes Slovensko a Jugoslávii na Střední východ a stal se příslušníkem československého praporu, jemuž velel plukovník Karel Klapálek. Bojoval v obleženém Tobruku a po přemístění československého protiletadlového pluku do Anglie pracoval ve zpravodajském oddělení ministerstva obrany, jehož náčelníkem byl jeden z nejslavnějších zpravodajců dějin 2. světové války, plukovník František Moravec. Koncem roku 1944 následoval na vlastní žádost svého bývalého velitele Karla Klapálka k československým jednotkám v Sovětském svazu. Stal se náčelníkem štábu 3.

československé samostatné brigády, které generál Klapálek velel a později, po bojích na Dukle, převzal její velení. 3. československá samostatná brigáda se pod jeho velením vyznamenala v druhém největším válečném střetu na území Československé republiky - v bojích o Liptovský Mikuláš.

V roce 1951 byl propuštěn z Československé lidové armády. Několik let nuceně fáral v Ostravě, poté pracoval v kladenských ocelárnách, jako posunovač na dráze, učitel a později dokonce zástupce ředitele učňovské školy. V roce 1968 byl částečně rehabilitován, aby pak v roce 1991 byl tehdejším prezidentem Václavem Havlem povýšen do hodnosti generálporučíka in memoriam.

ŽIDOVSKÉ TRANSPORTY Z Kladna

U příležitosti 78. výročí transportů židovských obyvatel z Kladna a okolí jsme se v podvečer 26. února 2020 zastavili u pamětní desky na Kladně a tiše vzpomněli na všechny oběti holocaustu. Deska v ulici Ctiborova, v místě původního seřadiště a nástupiště židovských transportů, připomíná vypravení celkem dvou transportů z Kladna.

Prvním z nich byl transport Y dne 22. února 1942 a druhým pak transport Z. Na 1623 osob židovského původu bylo odvezeno z Kladna a vesnic z širokého okolí. Z celkového počtu přežilo pouhých 120 osob.

Nezapomeneme!

P O D Ě K O V Á N Í

**Děkuji všem za přání
k 1. narozeninám našeho syna
Martina (*13.3.2019).**

**Vzhledem k nastalé situaci jsme
oslavili narozeniny v nejuzším
rodinném kruhu, ale těším se, že
na naší první možné společné ak-
ci vás potěší, tak jako radost dělá
denně nám....**

G. Havlůjová

NABÍDKA MĚSTA KLADNA

Od pondělí 16. března spouští pomoc ve formě zajištění týdenních nákupů základních potravin, například pečiva, mouky, rýže, těstovin, baleného ovoce a zeleniny, dále základních hygienických prostředků a léků.

Objednávky bude od pondělí 16. března přijímat dispečink Senior TAXI na telefonním čísle 601 139 139, a to v pracovní dny od 7:00 – 15:00 hod. Pro rozvoz budou vyčleněna dvě auta s řidiči.

DISPEČINK 601 139 139 SENIOR TAXI

BLAHOPŘEJEME

Jaroslava Skleničková, poslední lidická žena a nebo chcete-li nejstarší lidické dítě, byla jako nevinné šestnáctileté děvče uvězněna v KT Ravensbrück společně s lidickými ženami po dobu tří let. V letošním roce, 27. března, oslavila 94. narozeniny a bohužel ji poprvé nemohla popřát její sestra Míla, která zemřela na sklonku roku 2019.

Myslíme na Vás a přejeme hlavně zdraví, neutuchající životní elán a chuť se učit novým věcem. Je obdivuhodné, když přijdeme na návštěvu k paní Skleničkové a ona nám vypráví

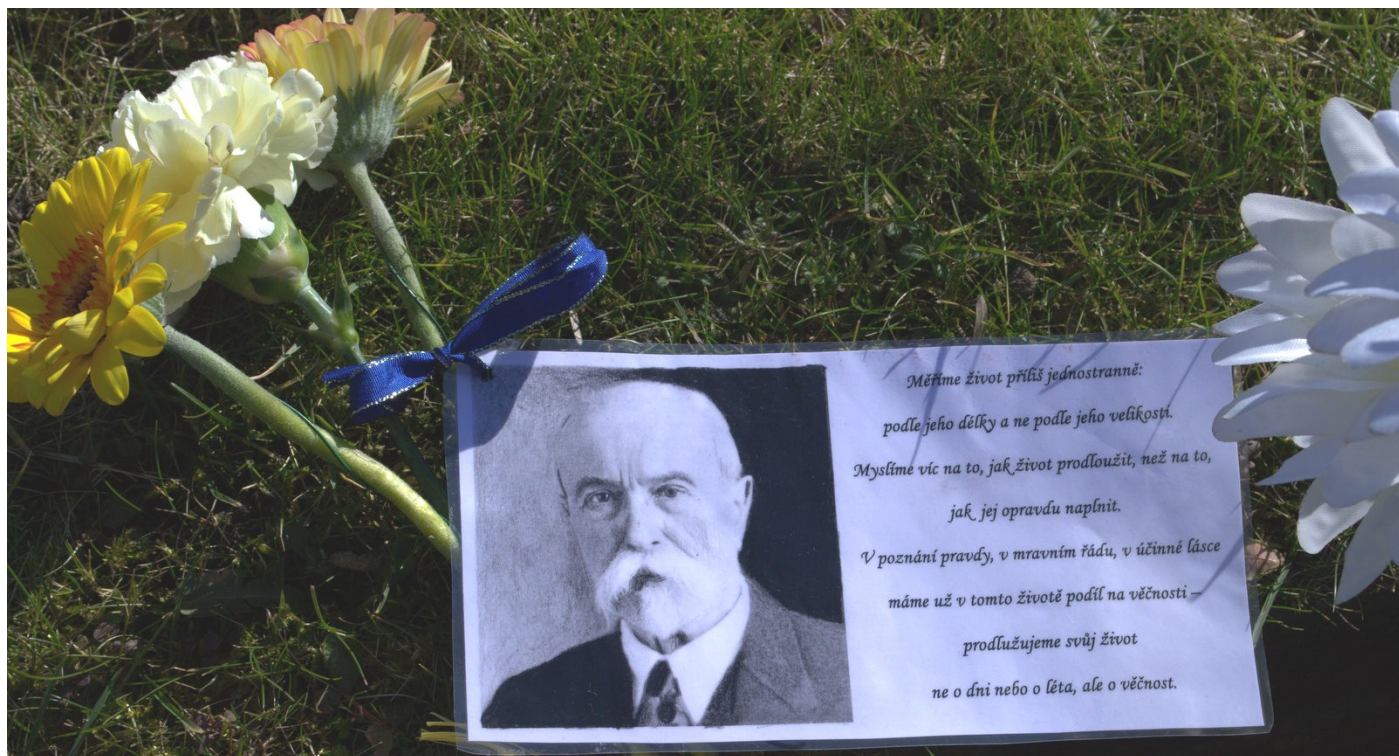
o rodině a fotografie automaticky ukazuje na tabletu. Jste nám vzorem a návštěvy u Vás jsou velice motivující. Vzpomínám nejvíce na setkání před třemi lety, kdy jsme ještě společně s Mílou a mou kamarádkou Karolínou přišly za vámi a navzájem jsme si sdělovaly pocity z pochodu smrti, vy jste se nám smály, že jsme bláznivky, proč to absolvujeme po tolika letech znovu (byť v nesrovnatelných podmínkách) a my jsme zase před Vámi pomyslně smekly klobouky, protože jste na konci války dokázaly pro nás nemožné. I s maminkou jste absolvovaly na konci dubna 1945 čtyřdenní pochod smrti v délce 127km, osvobozeny jste byly až v Crivitz. Detaily z historie nám skvěle osvětlila Míla Městecká, která rekonstrukce pochodu smrti pořádá a absolvuje každoročně.

Moc si vážíme Vašich zásadových postojů a toho, že nejste lhostejná k problémům současné společnosti a bezpráví.

Text: G. Havlůjová

Foto: G. Kuchta, DeníkN

170. VÝROČÍ NAROZENÍ TGM

170 let uplynulo od narození jedné z velkých osobností českého národa, prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Dvakrát do roka se setkáváme na místě jeho posledního odpočinku, na lánském hřbitově, abychom si profesora Masaryka připomněli. Poprvé se setkáváme na samém počátku jara, v den Masarykových narozenin a podruhé na samém konci léta, v září při vzpomínce na jeho úmrtí.

Tentokrát se v Lánech sešli předseda kladenské organizace a místopředseda Spolku Petr Hroník, Vladimír Carvan a Monika Šnajdrová, kteří na hrob TGM položili jménem Spolku pro zachování odkazu českého odboje květinu. Následně se zúčastnili pietního aktu u jezdecké sochy TGM před Muzeem T.G.Masaryka v Lánech, kde položili věnec.

Na výročí narození T. G. Masaryka vzpomína-

VZPOMÍNALI JSME V LÁNECH I NA SIBIŘI

la část našich členů na Lánech a část na Sibiři, kde právě 7.3.2020 absolvovali rekonstrukci Velkého sibiřského pochodu.

Text: P.Hroník

Foto: P. Hroník, G. Havlůjová

Pietní akt u jezdecké sochy TGM, V. Carvan, M. Šnajdrová, P. Hroník

NEZAPOMENEME - TEREZÍNSKÝ RODINNÝ TÁBOR

Šest zapálených svící symbolizujících šest milionů židovských obětí za druhé světové války.

V noci z 8. na 9. března 1944 bylo v Auschwitz - Birkenau zavražděno více než 3700 židovských obyvatel tzv. terezínského rodinného tábora.

V Z P O M Í N Á M E

Vzpomínáme na
Miladu Cábovou,
roz. Říhovou
(Lidickou ženu),
která nás opustila
17. listopadu 2015
a první březnový
den by se dožila
96 let.

Nezapomeneme!

Milada Cábová, roz. Říhová, se narodila v Lidicích 1. března 1924. Manželé Říhovi vychovávali dvě dcery. Sestra Milady Věra byla o 10 let starší a pocházela z mamčinina prvního manželství (první mamčin manžel padl v 1. světové válce). Manželé Říhovi měli v Lidicích domek č. p. 89.

V červnu 1942 byla s ostatními lidickými obyvateli zadržena a poté převezena nejprve do kladenského gymnázia a odtud rovnou do pracovního tábora v Ravensbrücku. Zde v těžkých podmínkách spolu se svou maminkou přežila téměř celou válku.

Milada Cábová zemřela 17. listopadu roku 2015 ve věku 91 let.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ PRO ČLENY SPOLKU

**VÁŽENÍ A MILÍ
ČLENOVÉ SPOLKU!**

**VŠECHNY AKCE NAPLÁNOVANÉ NA
DUBEN A KVĚTEN K PŘIPOMÍNCE
75. VÝROČÍ OD UKONČENÍ DRUHÉ
SVĚTOVÉ VÁLKY SE NA KATASTRU
MĚSTA KLDNA BUDOU KONAT BEZ
ÚČASTI VEŘEJNOSTI Z DŮVODU
OCHRANY ÚČASTNÍKŮ PIETNÍCH AKCÍ
PŘED NÁKAZOU COVID-19.**

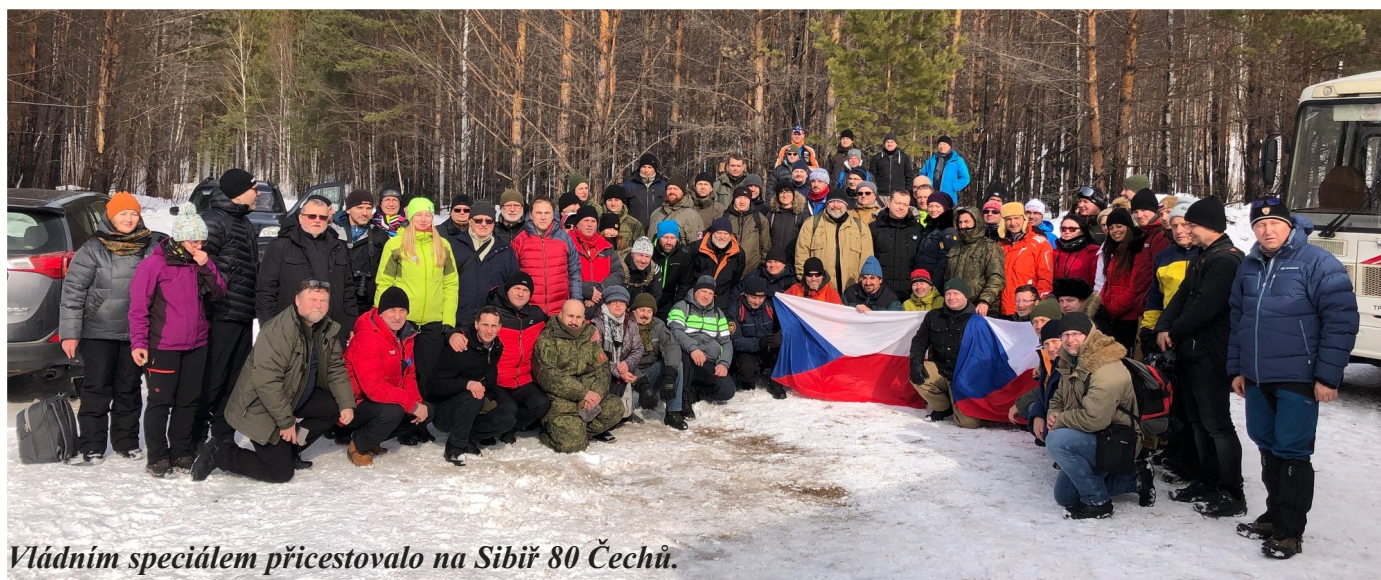
**NASHLEDANOU V
LEPŠÍCH ČASECH!**

REPORTÁŽ Z BAJKALU

Reportáž na následujících řádkách pro vás připravil Lukáš Vorlíček, člen Spolku Patriotů města Slaného. Stmívá se a my se dostáváme na místo startu do Bol'shoye Goloustnoye. Následuje poučení a nezbytné seznámení s nutnou výbavou. S pokorou a úctou scházíme na břeh jezera, kde tiše uctíme památku přeživších pochodu a požádáme jezero o přívětivé počasí pro následující hodiny. Jsou čtyři hodiny ráno, když se nemilosrdně rozezní budík. Následuje rychlá příprava, včetně místní burjatské snídaně. Po večerním rozdělení do

tými místy sněhem. Zhruba po dvou hodinách pochodu se nám naskýtá nádherný pohled na vycházející slunce a obzor Bajkalu se halí do oranžovočervené barvy. S přibližujícím se východem slunce ustává i vítr, který nás do této chvíli pronásledoval na každém kroku. Rozeznění nám otevírá nekonečný pohled na ledové pláně majestátného Bajkalu. V průběhu cesty se střídáme o přidělené saně do skupiny, kterých vezeme několik potřebných věcí pro případ potřeby (vařič, voda, nějaké jídlo). Za několik okamžiků již máme možnost spatřit pohoří na

Vládním speciálem přicestovalo na Sibiř 80 Čechů.

skupin se setkáváme u místního kostela, kde čekáme na kozácké velitele skupin, abychom se mohli vydat na poslední část Velkého ledového pochodu. Nad jezerem v tu chvíli vane chladný Sibiřský vítr se sněhem, který se bez rozdílu opírá do každého z nás. Na nohou boty s hroty, případně nesmeky, pod kozáckým praporem vyrazíme do tmy zamrzlého jezera. Čím hlouběji vstupujeme na jezero, vítr začíná ukazovat svoji opravdovou sílu. První kilometry vedou střídavě po hladkém ledě jako zrcadlo a zavá-

druhém břehu (v tu chvíli nikdo z nás netuší, že je to ještě více jak 8 h cesty). Zastavujeme v průběhu na několika zastávkách, kde doplňujeme tekutiny a jídlo. Počasí vyslyšelo naše večerní přání, vítr se zcela utišil a slunce rozzářilo ledové krystaly na hladině Bajkalu. Míjíme několik ledových polí, která nám jasně dokazují, jakou sílu dokáže mít tloušťka ledu okolo 80 cm až 100 cm. Vyčnívající kry od několika centimetrů až do výšky dospělého člověka. Dostáváme se k polovině naší cesty a led pomalu

NÁVRAT ZA SERGEJEM VOJCEHOVSKÝM

Gabriela a autor reportáže, Lukáš Vorlíček u pomníku gen. S. Vojtechovského.

přechází v souvislou sněhovou pokrývku v několika centimetrech, která značně komplikuje náš postup vpřed. Místy se boříme více jak po kotníky do sypkého sněhu. Dosahujeme přibližně 26 km a zde několik členů výpravy opouští naši skupiny vzhledem k náročnosti a riziku případného zranění. Přijíždí auto, které je následně dopraví na břeh. Ostatní ze skupiny očekávají teplou vodu nebo čaj. K našemu překvapení však posádka vozidla sahá do kufuru, vytahuje vrták a vrtá cca 10 cm otvor do jezera, odkud si následně bereme vodu do připravených nádob. V tu chvíli již začínám tušit, že několik následujících hodin nebude i přes příznivé počasí nikterak lehkých. Po čase se dostavuje únava z nedostatku teplé vody a

V rámci našeho putování jsme odhalili náhrobní kámen generálovi Sergeji Vojtechovskému a to na lesním hřbitově Toporok, který se nachází nedaleko bývalého stalinského gulagu Ozerlag (60km od sibiřského města Tajšetu). V této oblasti je gen. Vojtechovský dobře známý - nejprve tudy procházel jako hrdina, velitel Bílé armády za 1.světové války, pak se sem vrátil po 2.světové válce - ale jako vězeň odsouzený Sovětským svazem za vlastizradu. Zemřel bez jakékoliv intervence ze strany Československa na Sibiři 7.dubna 1951 v 68letech. Zemský vojenský velitel, zakladatel československé armády a jedna z nejvýraznějších osobností Bílé armády se uznání dočkala až po roce 1989, nejprve získal z rukou prezidenta Václava Havla Řád Bílého lva III. třídy v roce 1997, dnes se dočkal oficiálního pietního místa tam, kde v zajetí prožil své poslední dny.

Náhrobní kámen dopravila v roce 2016 Gabriela Havlůjová na Sibiř, dne 5.3.2020 byl odhalen panem profesorem Evgenym Selezněvem z Tajšetu a místopředsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Tomášem Hanzalem za účasti osmdesáti Čechů.

REPORTÁŽ Z BAJKALU

zmrzlého jídla. Slunce začíná na obloze klesat a tím padá i teplota směrem dolů. Jednotlivé skupinky účastníků berou jednotlivce mezi sebe a pomáhají si navzájem s nedostatkem vody a jídla. Na druhém břehu se pomalu rozsvěcí světla lamp a po čase i blikajících aut, která značí cíl naší cesty. Jak ještě daleko? Stmívá se a mýjíme

Mezi účastníky naší poutě bylo i několik našich členů. Například Vladimír Nevlud z Opavy, který kromě toho, že absolvoval celý pochod navíc dovezl na Sibiř skvělý dar - skleněné vánoční ozdoby české výroby, které sklidily největší úspěch.

Šárka Kadlecová jako jediná žena přešla 50km přes zmrzlé jezero Bajkal. Zde obdarované ženy květinami v rámci oslav Mezinárodního dne žen.

poslední ledové pole. S každým dalším krokem postupně začínáme rozeznávat obrysy jednotlivých budov na břehu jezera. Poslední dvě nekonečné hodiny jsou za námi a my vstupujeme na břeh po 49,65 km a 13:52 hodinách.

Člověk může přečíst desítky knih, shlédnout nespočet filmů, ale pokud si sám neprožil ale-

PO STOPÁCH LEGIONÁŘŮ

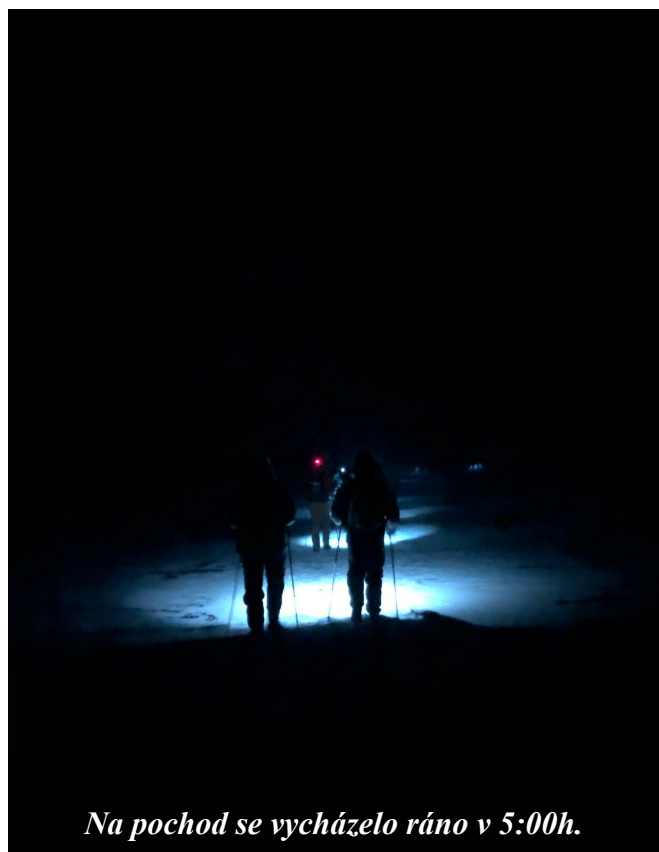
spoň část utrpení v podmínkách ledového pochodu nikdy ani jednu z knih a ani jeden z filmů nedokáže naplno pochopit. Jeden z nejsilnějších zážitků bylo dunění jezera, které bylo v počátku cesty popisováno v denících vojáků jako vzdálená dělostřelba. Velikou odměnou pro 37 účastníků pochodu bylo ocenění velikým aplausem, který nám připravila druhá část výpravy v čele s místopředsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Tomášem Hanzalem a Mgr. Et. Mgr. Gabrielou Havlůjovou – Spolek pro zachování odkazu českého odboje, za což jim patří veliký dík. Byl to velice emotivní zážitek, za kterých bych moc rád poděkoval všem organizátorům.

Ne všichni byli z naší návštěvy nadšení...

Polovina účastníků pak šla symbolických 10km přes zmrzlé jezero.

Na pochod se vycházelo ráno v 5:00h.

ALOIS VOLEK

Účastníci loňského pietního aktu v Praze - Ružyni u pomníku připomínajícího návrat československých letců, kteří za 2. světové války působili v perutích Britského královského letectva, si mohli vyslechnout báseň „Isle of Man“ od Aloise Volka. Byla jsem ráda, že organizátor akce Spolek pro zachování odkazu českého odboje vyhověl mojí prosbě a připomněl tímto letce, ke kterému nebyl osud příznivě nakloněn. Při setkání uspořádaném pod záštitou Klubu generálů ČR se na čestném místě v popředí sešly tři dámy, jejichž život přímo či okrajově zasáhl osud těchto statečných mužů, paní Hana Fajtlová, paní Anna Vranská a paní Hana Vidímová, která je dnes již jedinou pamětnicí Volkova života.

Pavel Vranský, brig. gen. v. v., poslední svědek vojenského působení Aloise Volka v RAF, zemřel v loňském roce. Jejich životní cesty se v mládí protnuly, nyní se v leteckém nebi opět setkají. Jaroslav Novák, Rudolf Haering, Miroslav Vild, Bohuslav Tobyška, Adolf Zelený, František Loucký, Jan Šerhant, Oldřich Filip, Marian Patzelt, Jaroslav Liška, Marcel Ludikar a Arnošt Polák na rozdíl od Aloise válku přežili, na svého druhu v boji ale nezapomněli. A znali verše, které letos po tolika letech opět zazněly.

Tato vzpomínka na příslušníka RAF je současně poděkováním všem, kdo na něho i jeho druhy v boji nezapomněli. Moje babička Marie Pumeová, roz. Dolejší, se bohužel této chvíli nedožila. Právě ona mi často vyprávěla o tragickém osudu Aloise i jeho otce Jana a předala mi Aloisovy básnické sbírky. Jméno válečného letce, který neměl to štěstí vrátit se do osvobozeného Československa, zůstává stále téměř zapomenuto. Jeho životní příběh sice není výjimečný, je přesto trochu jiný, protože Alois Volek se stal nejen navigátorem 311. a 246. perutě, ale zařadil se také po bok několika dalších československých zahraničních vojáků – literátů.

Aviatikům povědomě zní

*Motory hučí písničkou,
halasně zpívají,
letíš jak modrou uličkou
vzdálenou Biskají.*

Jiné jeho verše uvozují válečné příběhy (Letci v bouři od Ilony Borské) nebo nejnovější kniha

NAD VĚTRNÝM MOŘEM

od Miloslava Pajera Křídla míří na Německo. Ve druhém případě bohužel Volek jako autor není uveden, protože verše jsou citovány z čs. vojenského deníku „Naše noviny“. Pod šifrou –i– psal Ivan Jelínek (po r. 1948 redaktor čs. sekce vysílání BBC) a v článku „Mezi čs. bombardéry“ (sic!) představil verše A. Volka z básně „Noční stíhač“. Právě s ním v korespondenci konzultoval svoji vznikající básnickou tvorbu.

Pokud se Volkovo jméno vyskytuje v odborné literatuře nebo memoárových knihách, je u jeho jména uvedeno jen několik základních informací. V almanachu z roku 1960, který byl vydán k výročí založení pardubického gymnázia, chybí jakákoliv zmínka o jeho hrdinství za 2. světové války (Jiří Potůček, absolvent jiné pardubické střední školy, tzv. reálky, je v něm přitom - v seznamu obětí nacismu - uveden). Bohužel ani v jednom vydání publikace Letci v názvech ulic Černého Mostu není publikován medailon o jeho životě, ačkoliv jeho jméno nese jedna ze zdejších ulic. Postrádáme jej i v knize Letci Pardubicka v RAF, v anotaci se uvádí, že obsahuje životopisy těch letců, kteří své životy spojili s tímto krajem. V Karlových Varech byl pravděpodobně zbořen historický dům, v němž byl po roce 1945 pension Liberator, pojmenovaný Aloisovou maminkou nejen na synovu památku.

Rozhodnutí sepsat osudy Aloise Volka podpořilo také moje zjištění Aloisova autorství básně na počest „2. pěšího pluku“ (zapsané v deníku jednoho ze spolubojovníků Jana Kubíše a Josefa Gabčíka z operace Anthropoid) i objevy jeho písní zapsaných ve válečných de-

nících, které přispěly do historické mozaiky. Až nyní, po téměř 80 letech od jejich publikování v exilovém tisku, se čtenáři v této vzpomínkové stati seznámí v citacích s reportážemi, které Volek psal do vojenského deníku „Naše noviny“, jehož první číslo vyšlo na lodi Neuralia dne 3. července 1940. Na její palubě našli záchranu uprchlíci z poražené Francie, civilisté a vojáci. Dr. Juraj Slávik je tehdy povzbudil těmito slovy: „Dnes - jako Komenský - rozloučili jsme se s vlastí, abychom v cizích spřátelených zemích bojovali a pracovali za národ a svobodu vlasti. Neustaneme, v obraně naší pravdy vytrváme a nezcizíme. I když brázdíme daleké, široké moře, i když jsme přešli za naším ideálem svobody mnoho zemí a cizích krajů, víme jisto jistě, že nakonec vrátíme se“. Alois Volek, ač by se mohlo zdát, že jeho osobnost se trochu vymykala představě profesionálního vojáka, nezaváhal ani ve chvílích nejtěžších, za svobodu Československa zaplatil daň nejvyšší.

*** VÝCHODOČECH OD DUNAJE ***

Alois Volek se narodil 11. května 1916 ve Vídni, dětství však prožil v Dobřanech u Plzně a v Králíkách. Rodina se v roce 1938 musela přestěhovat, proto získal domovské právo v Opatovicích nad Labem. Volkovi zavedla do východních Čech práce živitele rodiny, našli zde skutečný domov, dobré sousedy - nejen v Lesní ulici - a přátele, kteří se v nedobrych dobách stali oporou jeho mamince. Syn Lojzík 22. června 1934 zakončil maturitou studium na státním reálném gymnáziu v Pardubicích. Třídním profesorem byl PhDr. Jaroslav Hrabák, který dle poznámky v inspekční zprávě „u žáků je hodně oblíben“. Šel studentům osobním

ALOIS VOLEK

příkladem demokratického a vlasteneckého smýšlení. O několik let později ve válečné básni Alexandrie zazní reminiscence na jeho výuku historie a geografie. Profesori své studenty dobře připravili do života, nikdo však netušil, že i do toho válečného. K absolventům pardubické střední školy (tzv. reálky) patřil Miroslav Tiller, jehož kamera zachytila výcvik čs. dobrovolníků v Anglii a Zdeněk Václavík, aktivní příslušník nejen druhého, ale i třetího, tj. protikomunistického odboje.

K rozhodnutí Aloise o profesním zaměření přispěly jeho dobré zkušenosti z průběhu povinné vojenské služby (pravděpodobně v Chomutově), záložní důstojnické školy (v Praze) i cenné rady rodinného přítele Volkových – legionáře Václava Půlpána. V nejisté době konce 30. let se podporovalo studium budoucího důstojnictva čs. armády ve Vojenské akademii v Hranicích na Moravě. V roce Aloisova absolutoria i v roce následujícím tuto školu opustily stovky mladých obránců připravených na službu vlasti. Volek byl slavnostně vyřazen v srpnu 1937 s hodností poručíka pěchoty. V roce následujícím u 3. horského pluku v Popradě absolvoval lyžařský a horolezecký kurz. Československo si svých vojáků vážilo, jak vypovídá vzpomínka jednoho z nich, por. děl. Jaroslava Rozuma:

„Vyřazení nového ročníku vojenských akademiků bylo vždy velkou slavností nejen pro Hranice samy...Toto vyřazení však bylo zataženo mraky smutku a tíhy...Na nás, mladé poručíky, nejvíce zapůsobila řeč velitele vojenské akademie generála Zahálky, jež nám byl otcem a přítelem. Připomněl nám heslo našeho ročníku - V našich životech a smrti bezpečnost republiky. Při jeho řeči mnohá maminka a mnohý tatínek zaslzel. Hlavně se jich

dotkla slova generála, že již jim nepatříme, že náležíme státu a vlasti.“

**BĚŽ ŽIVOTEM, TAK PROSTÁ,
TICHÁ...BUĎ ŠŤASTNÁ**

Smutný den 16. květen 1939 zůstává trvale připomenut v památníku tehdy jedenáctileté Haničky - dcerce rodinných přátel do něj Alois Volek zapsal několik veršů - přání do budoucna. V Opatovicích se tehdy rozloučil se svými nejbližšími a záhy se mu podařilo překročit hranice do Polska, kde se vytvořila československá vojenská skupina. Volek se k ní v Krakově připojil a setkal se zde pravděpodobně i s Josefem Šimůnkem, který byl – stejně jako Alois – bývalým pardubickým studentem a absolventem Vojenské akademie.

Vlast v roce 1939 opustili i další Aloisovi krajané nebo vojenští kolegové, např. absolvent pardubické reálky Jiří Valenta a por. pěch. Eduard Zbroj. Společně s dalšími uprchlíky se pod vedením pplk. Ludvíka Svobody přesunuli z Krakova do nedalekého vojenského tábora v obci Bronowice Male. Osud všech se dramaticky změnil, když sovětská armáda překročila polské hranice. Skupiny čs. legionu byly při ústupu zajaty a internovány na území tehdejšího Sovětského svazu.

Cestu Aloise Volka přes Polsko a Ukrajinu dokumentují – na vojáka možná trochu překvapivě – básně. Jsou spjaty s jeho bezprostředními zážitky, u řady z nich doplnil i místo jejich vzniku: v táboře Lešná – na cestě ke Lvovu – Hlubuczek Wielki – před Husiatynem – [na cestě] kolem Zborova – Kamenec Podolsk

ČTENÍ NA POKRAČOVÁNÍ

(Vorošilova kasárna, od 22. září až 16. října 1939). Spolu s dalšími československými uprchlíky prošel internací v táborech Olchovce (od 13. října do 5. listopadu), Jarmolince (od 6. listopadu 1939 do 22. března 1940), od 23. března strávil několik dní na cestě, přes Šepetovku, Kyjev a Kursk dorazil do Oranek u Gorkého (1. – 7. dubna 1940). Podmínky v nich byly z počátku natolik tristní, že je nezamlčely ani paměti L. Svobody. Ani to, že i zde operovala NKVD a několik mladých mužů navždy zmizelo v gulazích.

I po dvou letech, když ve vojenském táboře v Británii psal příspěvky do deníku čs. vojska, byly vzpomínky hodně čerstvé:

„Bylo to 18. září 1939. Hladoví a unavení dlouhým pochodem a dojmy boje, který zuřil někde u Tarnopole, zastavili jsme se na ukrajinské návsi vesnice Rakowiec...Kamarád vedle zaklel, jak mu kopřiva spálila obličej a blízko nás se rozpleskla kulka o průčelí zidky...Pak to šlo příšerně rychle. Několik ruských slov, pak zas českých a již jsme stáli v řadách...Zkrátka vzdali jsme se Rudým... Spal jsem dobře...Ještě si pamatuji, že mi tam ráno někdo ukradl hodinky...Někde u Čortkova vyměnil jsem si od řidiče tanku zloté za ruble a dostal jsem návodkem krabičku cigaret... Zmizel Čortkov a přišel Husiatyn...Druhý den 22. září přijeli na dvakrát pro nás ruské kamiony... Šofér přežvykoval dutinkovou papirosu a sliboval mi, že se budeme mít dobře...”

*** SIČAS ***

Morálka strádajících Čechoslováků byla velmi vysoká - podařilo se jim vždy opravit přidělené ubikace i kultivovat ducha. Volek se podí-

lel na kulturních a osvětových programech, zejména jako autor textů písní, např. vojenských pochodových *„Naše armáda už jde“* a *„Trubka volá“*. Skládaly se i žertovné popěvky, na které vzpomínal i pozdější prezident Ludvík Svoboda:

„Toto (slovo) - sičas - se pak stalo okřídleným slůvkem, které inspirovalo básníka A. Volka a hudebního skladatel O. Kacíře k satirické písni“.

Při příležitosti oslavy výročí 28. října v olchoveckém táboře Volkovy verše zarecitoval dr. Ota Ritz-Radlinský, bývalý hlasatel českého vysílání rozhlasové stanice v polských Katovicích, slavista a literární historik. Po letech zavzpomínal: *„Bylo mi uloženo přednést tehdy báseň našeho druha poručíka Aloise Volka. Pěkně vystihovala naše city a vytyčovala cíle“*. Byl první, kdo měl odvahu jeho jméno ve spojitosti se západními letci vyslovit, až o několik let později tak učinil i Eduard Čejka v knize Zlomená křídla.

Vzpomínku na setkání s Aloisem v tomto **sovětském** táboře v kruté zimě na přelomu roku 1939/1940 si zachoval Pavel Wechsberg (Vranský). O svém pozdějším spolubojovníkovi z 311. bombardovací peruti R.A.F. napsal:

„Aloise Volka jsem si velmi vážil a mám na něj krásné vzpomínky. Jeho osobnost mi zůstala v paměti právě proto, že byl poněkud jiný než ostatní mladí důstojníci, s nimiž jsem měl čest se v zahraniční armádě jako devatenáctiletý setkat. Prošli jsme spolu od registrace v tzv. polském legionu v Bronovicích u Krakova strastiplnou cestu do východního Polska, které bylo v té době okupováno SSSR, a pak v internaci na západní Ukrajině několika tábořů. Podle výchovy v předválečné ČSR byli

NAD VĚTRNÝM MOŘEM

důstojníci přísně oddělení od mužstva a nižších hodností. Poručík Alois Volek byl snad jediný, který toto oddělení nerespektoval, a já byl ten šťastný, kterého si všiml v zimě 1939/1940 v zasněženém internačním táboře Olchovce. Při individuálním pochodu po táboře, který jsem ve snaze udržet si kondici z důvodů špatného a nezvyklého zásobování a stravování podnikal sám, se ke mně přidružil, a tak jsme měli možnost se vzájemně blíže poznat. Okouznil mne svými znalostmi a nadáním, které dokázal uplatnit při recitaci básní známých českých básníků a také vlastními básněmi a texty, které skládal k písničkám. Po dobu internace v dalších táborech jsme se občas potkávali a pronesli jsme spolu několik slov. Vzpomínám na něj s úctou, i na jeho milou a družnou povahu.“

Zápisky důstojníka pěchoty a pozdějšího tragického hrdiny útěku z tábora Stalag Luft III. Arnošta Valenty se z této doby zachovali jen z části, protože svůj deník byl přinucen před odjezdem z Ruska spálit:

“Máme šest měsíců zkušeností z pobytu v komunistickém státě a odcházíme odtud s trapnými pocity, snad všichni, bez rozdílu – zklamání. Je jen několik těch jednotlivců posedlých idejemi, jejichž splnění není vidět ani zde.“

*** NA CESTĚ ***

Odhodlání mladých mužů – civilistů i vojáků - bojovat za vlast bylo vyslyšeno po velmi dlouhé době. Postupně se v několika transportech příslušníci čs. legionu vypravili na cestu do Francie. Alois Volek spolu s dalšími čs. vojáky (mj. por.pěch. Eduard Zbroj, por. děl. Vladimír Olšina, por.děl. Josef Šimůnek a por.děl. Jiří Valenta, por.děl. Jaroslav Som-

mer) dostal jako velmi důvěryhodná osoba od velitele Svobody specifický úkol. Volynští Češi uspořádali sbírku pro plánovanou čs. vojenskou jednotku. Darované zlaté mince bylo třeba převézt do Francie, kam směřovaly českoslovenští dobrovolníci na lodích vypravených z Oděsy. Skupina dobrovolníků byla vedena prozatímním velitelem, legionářem z 1. světové války, štábním kapitánem Františkem Fantou, kterého v Oděse nahradil škpt.gšt. Jan Krček. Ve Francii odevzdala vzácnou pomoc od krajanů - po více jak měsíční cestě, která vedla z Oranek (8. dubna 1940) přes Oděsu (12.4.), Istanbul (15.4.) a Bejrut (22.4. – 5.5.) do Marseille (13.5.1940).

Ve Francii byl poručík pěchoty Alois Volek prezentován ve výcvikovém táboře u čs. jednotky v Adge dne 15. května 1940 a - vojenskou terminologií – vtělen k 2. pěšímu pluku 11. rotě. Koncem téhož měsíce již působil ve štábní rotě Náhradního tělesa. Jeho jednotka do bojů nestačila zasáhnout, po porážce Francie se jí podařilo za dramatických okolností evakuovat. Alois se dostal v přístavu Sète na nákladní uhelnou loď plující pod egyptskou vlajkou, na jejíž palubě se dne 27. června 1940 českoslovenští uprchlíci vydali do Gibraltaru, kde Volek 1. července přestoupil spolu s částí důstojníků velitelství na zaoceánský parník RMS Viceroy of India. V neděli 7. července dopluli do anglického Plymouthu. Příslušníci pozemní jednotek byli po vřelém přivítání ubytováni ve stanovém táboře v parku u zámku Cholmondeley, na podzim se přemístili do zimní základny ve Walton Hall.

ALOIS VOLEK

V první vojenském táboře v Cholmondeley (červen – listopad 1940) byl A. Volek při reorganizaci důstojnického sboru pro nedostatek systematizovaných míst zařazen do důstojnické zálohy. Ve Walton Hallu, kde byla posléze jeho jednotka, 2. prapor, dislokována, se Alois rozhodl přihlásit k leteckému výcviku. 12. prosince 1941 je zaznamenán jeho příchod k čs. depotu. Prošel úspěšně přijímacím řízením: na jaře roku 1942 byl v A.C.R.C. (Air Crew Reception Centre, 12. – 20. března) uznán schopným absolvovat leteckou přípravu, poté byl odvelen (21. 3.) do No. 13 I.T.W. (Initial Training Wing) v Torquay. 6. června nastoupil do No.1 E.A.N.S. (Elementary Air Navigation School), od 22. srpna pokračoval v navigátorském výcviku v Jurby (Isle of Man) v No. 5 AO School. Leteckou přípravu završil dne 19. prosince 1942 přijetím do R.A.F. v anglické hodnosti P/O (Pilot Officer). Dospěl tak k Operational Training Flights – k bojovému výcviku u No. 1429 C.O.T.F. a následně No. 6 (C) OTU v Silloth. Od 6. ledna 1943 již jako Navigator B letky.

Od 14. dubna 1943 působil u 311. čs. bombardovací peruti, brzy byl povýšen na kap. letectva (F/O Flight Officer). Tato squadrona byla v té době již v působnosti velitelství pobřežního letectva (Coastal Command) a zaměřovala se především na akce proti německému loďstvu, zejména proti ponorkám nad Atlantikem, Biskajským zálivem a Severním mořem. Těžko lze několika slovy vyjádřit nalétaných 480. operačních hodin. 22. února 1944 byl Alois Volek vyznamenán čs. medailí Za chrabrost před nepřitelem. Po vyřazení z operační činnosti se dostal k 105. OTU /

Transport/ Operational Training Unit, 15.8. – 77.11.1944). V této výcvikové jednotce absolvoval přeškolení na nové typy letadel a pro dopravní letectví, aby mohl působit v Czechoslovak Air Force Transport Pool. S výbornými závěrečnými výsledky General result 73,4 % a Air results 79,9 % se dalšího povýšení na F/Lt (Flight Lieutenant) dočkal právě při působení v 246. peruti dopravního letectva. Walton Hall – Torquay – Jurby – Silloth – Beaulieu – Predannack – Bramcote – Lyneham – Holmsley South – jsou místa, kde doložitelně Alois pobýval a připravoval se nebo vykonával svoji bojovou, tedy činnost operační.

... pokračování příště...

Pro Zpravodaj Spolku připravila:

Helena Pumeová, Praha.

Alois Volek

Náměty a příspěvky do zpravodaje lze zasílat e-mailem info@spolekodboje.cz

Korespondenční adresa:
Nám. Starosty Pavla 44
272 01 Kladno

Telefon: 720237044
E-mail: hronik@spolekodboje.cz
Zpravodaj pro vás připravil a
graficky upravil Petr Hroník

Spolek pro zachování odkazu českého odboje

Účelem spolku je udržování památky a paměti na hrdinství přeživších, obětí a bojovníků českého odboje, jakož i dalších osob aktivně vystupujících proti všem formám totalit a diktatur. Zachování odkazu boje za samostatnost a svobodu České republiky ve smyslu demokratických a humanitních zásad zakladatelů našeho státu.

BLAHOPŘEJEME

JUBILANTŮM

Libuše Karlíková
(85)

Jarosl. Skleničková
(94)

Jiří Pospíšil,
vál.veterán
(94)

Nad'a Stejskalová
(95)

Alžběta Špirochová
(70)

Blahopřejeme

Naše webové prezentace

WEB

<http://spolekodboje.cz>

TWITTER

<https://twitter.com/spolekodboje>

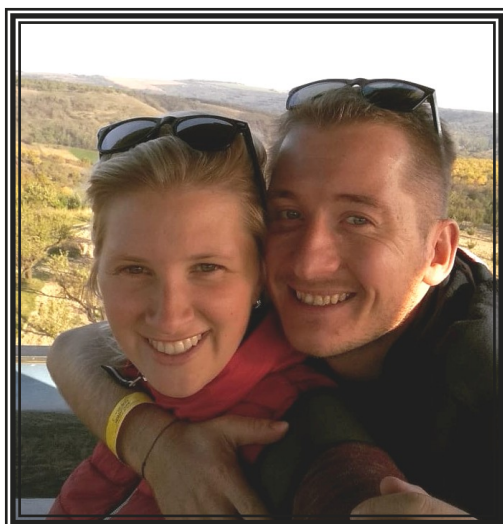
INSTAGRAM

<https://www.instagram.com/spolekodboje/>

FACEBOOK

<https://www.facebook.com/spolekodboje/>

Z NAŠICH ŘAD ODEŠLI

Mgr. Dagmar Labáková

(* 18. června 1992 - † 8. března 2020)

Naprosto nečekanou a velmi bolestivou zprávu o tragickém skonu bývalé závodnice cyklistiky Dukla Praha, nejusměvavější cyklistce pelotonu a veliké srdcařce jsme se dozvěděli v neděli 8. března. Bronzová medailistka na MEJ v omniu na dráze, juniorská i seniorská mistryně a rekordmanka dokázala kombinovat dráhovou, silniční i horskou cyklistiku. Dáša Labáková byla od roku 2016 členkou našeho Spolku. Její mladý život vyhasl společně s jejím snoubencem Lukášem Radlem při lavinovém neštěstí v rakouském Dachsteinu. Hlubokou soustrast rodině. Čest její památce.